

Geologia i paisatge

Muntanyes velles i muntanyes joves

Per Josep M. Puchades

El pas del temps exerceix la seva influència sobre tots els éssers naturals. En principi, sembla que només es limiti la seva acció al camp dels éssers vivents, que és allà on assoleix principalment més importància, com ho evidència la biologia; però, per poc que aprofundim, observant el regne inorgànic veurem que també està sotmès al seu domini i ens donarem compte de l'empremta que en ell deixa la seva continuada intervenció. Són ben notables i típics els exemples varis que ens ofereix la geologia, confirmant l'anterior asserció. Si considerem, posem per cas, un terreny determinat, podrem comprovar com aquest ha variat i varia encara en la seva forma, naturalesa geològica, posició, etc.; en aquestes modificacions, efectuades moltes d'elles d'una manera lenta i en trànsit suau, degudes als diversos agents externs i interns que constantment actuen sobre l'escorça terrestre, el factor temps juga un paper tan primordial que constitueix una condició essencial per la seva realització. Sabem efectivament que sense el seu concurs, no pot efectuar-se la descomposició i la formació de molts materials, perquè la naturalesa no obra d'una faisó brusca, violenta, ni pot provocar, en aquest cas, alteracions o canvis sense sotmetre'ls a una llei de gradació, que caracteritza cada procés evolutiu. Si d'ell en coneixem l'estat dels elements en cada un dels períodes o fases en què pot dividir-se, sabrem també, ultra la gènesi del material en estudi, la seva edat aproximada, i el conjunt d'aquestes coneixences ens proporcionarà una visió detallada de les modificacions sofertes pel terreny que observem a través dels segles o mil·lenaris que li haguem atribuït. Junt a les evolucions en la naturalesa geològica, apareixeran també, lligades amb ella, les formes diverses per les quals haurà passat el relleu fins atènyer el seu estat actual, l'estructura essencial del qual haurà estat ocasionada, però, per fenòmens d'indole mecànica generalment.

Les formes exteriors, junt amb el colorit de la superfície, constitueixen els trets fisonòmics més expressius que podem considerar en estudiar el paisatge en el seu aspecte físic, i, moltes vegades, ells sols ja poden donar-nos una noció exacta de l'origen i vicissituds sofertes pel tros de terra que contemplem. On millor podrem comprendre i evidenciar aquesta relació és a la muntanya. D'ella gosariem dir que desempeña en la naturalesa un paper semblant al del rostre en el cos humà, que reflecteix d'una manera imme-